

samtidig oplyses vi om, at ca. $\frac{1}{4}$ af Husene paa disse Statslodder er gamle Huse, og da der i de anførte Tal kun er nævnt Nybygninger, gaar jeg ud fra, at de gamle Huse ikke ere medtagne. Der er vel ogsaa Enighed om, at et tidsmæssigt Hus til en saadan Jordlod, med de Krav, som stilles, ikke kan opføres for 1,830 Kr. — det stemmer i alt Fald med de Oplysninger, der hidtil ere givne her i Salen. Ikke des mindre har jeg holdt mig til det Tal, der fremgaar af det statistiske Materiale, 1,830 Kr. Ved at multiplicere med $3\frac{1}{5}$, som jeg er nødt til, da der skal opføres saa mange Huse paa den Statsjord, som repræsenterer 1 Td. Hartkorn, kommer jeg til det Resultat, at der gennemsnitlig til Nybygninger skal anvendes 5,856 Kr., eller at en Td. Hartkorn til Statshuse er betalt med 12,455 Kr., medens den til Huse, der ere solgte i frit Salg, er betalt med 8,628 Kr. Nu vide vi alle sammen, at det har kostet mere end anført at opføre disse Bygninger, og at der altsaa faktisk er betalt endnu mere, men jeg har holdt mig til dette Tal, fordi jeg gaar ud fra, at naar man skal drage en retfærdig Sammenligning, maa man regne med, at de fleste Huse paa Statshusmandslodderne ere nye Huse, medens de andre naturligvis ere gamle og nye mellem hverandre, og man altsaa maa reducere den Pris, Husene anføres til, for de Arealers Vedkommende, som ere solgte i frit Salg.

Dette er altsaa sammenlignet med Huse af noget lignende Størrelse. Lad mig dog tilføje, at den anførte Sum, 2,971,270 Kr., maa nødvendigvis være for lille. Det viser sig nemlig, at Bygningerne paa Statshusene ere opførte til en Assuranceværdi af 4,144,067 Kr., altsaa til en Værdi, der er 1,172,797 Kr. højere end den Pris, der er opgivet for Nybygningerne. Nu er det jo nok saadan, at Assurancesummen i Almindelighed sættes lovlig højt, og man kan derfor maaske reducere Summen noget, men at Bygningerne have været mere værd, er faktisk, og det stemmer jo ogsaa meget godt med de Oplysninger, det ærede Medlem fremkom med. Han sagde nemlig, at de Huse, han regnede med, var Fæstehuse, og han opgav, at de gennemsnitlig var paa 3 Tdr. Land. Nu var det paa Sjælland, og vi maa altsaa sammenligne med Statshusene paa Øerne. (*N. P. Jensen*: Nej, det var for hele Landet). Ja, saa forstaar jeg ikke det ærede Medlems Sammenligning, naar han samtidig sammenligner dem med Statshuse paa 4,3 Tdr. Land. For det er jo ikke 4,3 Tdr. Land; det er jo 5,73,

dersom det skal være for hele Landet. Men der er jo ikke mange Fæstehuse i Jylland, saa det er væsentlig Øerne, og derfor antager jeg, at det ærede Medlem har brugt den Sammenligning. Men selv om jeg følger ham og altsaa lader Forholdet være saa gunstigt, som det kan blive for ham i det Tilfælde, vil det alligevel vise sig, at naar de Huse, som ere solgte ved frit Salg, skulle have Bygninger, der løbe op til en Sum af ca. 1,500 Kr., saa skulle Huse, der have et Jordtilliggende af 4,3 Tdr. Land, selvfølgelig have større og altsaa ogsaa mere værdifulde Bygninger, saa det Tal, jeg har brugt, vil i alle Tilfælde vise sig at være saaledes, at det ikke er i Disfævor af det ærede Medlem.

Men en Sammenligning med de Priser, der ere betalte for Huse af lignende Størrelse, godtgør altsaa, at Statshusmændene faktisk have maattet betale højere Priser for deres Jordlodder end Husmænd, der ved frit Salg have købt Jordarealer af den Størrelse, som Husmandslodder i Almindelighed have. Men sammenholde vi dem med, hvad der er det normale, saa viser det sig jo, at det er meget værre. Tage vi Gaardene i Almindelighed, saa viser det sig, dersom vi f. Eks. tage Aarene 1900, 1901 og 1902 — jeg har ikke været i Stand til at faa fat i andre Oplysninger; men det kan ikke blive meget afvigende; det er de 3 Aar, som falde ret nær sammen med den Statistik, som omhandler Statshusene —, at den Gennemsnitspris, som har været opnaaet ved Salg af disse Gaarde, har været pr. Td. Hartkorn 6,481 Kr. Og det er ikke alene for Gaardene, men det er ogsaa for Inventar og Besætning. Statshusmændene have altsaa for den nøgne Jord betalt fuldt saa meget pr. Td. Hartkorn, som der er blevet betalt for almindelige Gaarde med Bygninger, Inventar og Besætning. Og naar det nu er saaledes, at man ogsaa fra den Statistiks Side, som det ærede Medlem har holdt sig til, oplyser, at de fleste Husmandslodder ere solgte netop fra disse Gaarde, saa viser det sig, at den Jord, som er bleven solgt til Husmandsbrug, er bleven betalt alt for dyrt trods det ærede Medlems Tal. Naar jeg har fundet det fornødent at imødegaa disse Bemærkninger, er det, fordi jeg ikke tvivler om, at dersom de havde staaet uimodsagte, saa vilde de være blevene anvendte ved Møderne rundt om, naar vi kom til at diskutere det Spørgsmaal. Men da det er saaledes, som jeg altsaa nu har oplyst, at de Tal, specielt med Hensyn til Priserne, ere i høj Grad fejlagtige, har jeg